

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 27/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta.

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta (HE 163/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Tarja Kahiluoto, sosiaali- ja terveysministeriö

- opetusneuvos Armi Mikkola, opetusministeriö
- ryhmäpäällikkö Anna-Leena Välimäki, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
- erityisasiantuntija Anna-Maija Haliseva-Lahinen, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Soile Oleander, Lastentarhanopettajaliitto
- erityisasiantuntija Ritva Semi, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lasten päivähoidosta annettua lakia. Erityistä tukea tarvitsevien lasten asemaa päivähoidossa parannettaisiin säätämällä, että kunnan käytettävissä tulee olla lasten päivähoidossa esiintyvää tarvetta vastaavasti erityislastentarhanopettajan palveluja.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksellä parannetaan erityistä tukea tarvitsevien päivähoitoikäisten lasten asemaa säätämällä, että kunnan käytettävissä tulee olla lasten päivähoidossa esiintyvää tarvetta vastaavasti erityislastentarhanopettajan palveluja.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tärkeänä, koska sillä pyritään vastaamaan päivähoidossa havaitun erityisen tuen tarpeen lisääntymiseen ja toisaalta käytössä olevien henkilöresurssien vahvistamiseen.

Lasten päivähoidon ja esiopetuksen valtakunnallista tilannetta kartoittaneen selvityksen mukaan erityisen tuen tarpeessa oleviksi lapsiksi oli määritelty varhaiskasvatus- tai kuntoutussuunnitelmassa noin 7 prosenttia päivähoidossa olevista lapsista. Lasten tukitoimien järjestämisessä on suuria eroja kuntien kesken. Pätevien erityislastentarhanopettajien saatavuudessa monilla kunnilla on ongelmia. Erityislastentarhanopettajia ei ole palkattavissa samanveroisesti eri puolilla maata johtuen muun muassa koulutuksen epätaisesta sijoittumisesta. Lisäksi noin 20 prosenttia erityislastentarhanopettajan tehtäviä hoitavista on epäpäteviä.

Hallituksen esityksessä on erityislastentarhanopettajien lisätarvetta arvioitaessa tuotu esille kaksi erilaista arviota. Esityksen kustannusvaikutusten arvioinnin lähtökohdaksi on otettu se, että lisätarve on vajaat 100 opettajaa ja uudistuksen rahoitus on mitoitettu tämän laskelman mukaan. Samalla tuodaan kuitenkin esille, että 378 kunnalle osoitetun kyselyn perusteella vain joka neljännessä kunnassa on riittävästi saatavissa erityislastentarhanopettajien palveluja. Kuntakyselyn tulosten perusteella erityislastentarhanopettajien lisätarpeeksi arvioidaan 160 opettajaa. Arviosta ei toisaalta käy ilmi, onko lisätarve välitön vai ajoittuuko se tietyille aikavälille. Hallituksen esityksen tavoitteen toteutumisen kannalta keskeisintä on, miten nopeasti opettajien lisätarpeeseen pysytään vastaamaan.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtakunnallisen ja alueellisen erityislastentarhanopettajien koulutustarpeiden ennakkoinnin pohjaksi ei ole saatavissa riittäviä tietoja, esimerkiksi ammattikunnan kelpoisuuksista ja ikärakenteesta maan eri alueilla. Koulutusmääriä on vuodesta 2001 alkaen erillisrahoituksella lisätty niin, että suomen- ja ruotsinkielisiä erityislastentarhanopettajia valmistuu vuosittain 120—140. Valiokunta katsoo, että erityislastentarhanopettajien määrällisestä tarpeesta on syytä tehdä sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetusministeriön yhteistyönä pikaisesti tarpeelli-

set selvitykset sen arvioimiseksi, tuleeko erityislastentarhanopettajien koulutusta nykyisestään lisätä, ja ottaa selvitykset huomioon arvioitaessa koulutuksen määrärahatarpeita. Valiokunta kiinnittää huomiota myös kuntien rooliin alan rekrytointiongelmien ratkaisemisessa. Työn houkuttelevuutta ja henkilöstön pysyvyyttä voitaisiin kunnissa merkittävästi lisätä vakinaistamalla työsuhteita, tarkistamalla palkkausta ja lisäämällä työn ohjausta sekä täydennyskoulutusta.

Valiokunta pitää hyvänä, että erityislastentarhanopettajien tehtävänkuvaus on hallituksen esityksen perusteluissa kuvattu laajasti painottaen ehkäisevää toimintaa sekä ongelmien varhaista tunnistamista. Esityksen tehtävänkuvaus laajentaa ja syventää myös nyt erityislastentarhanopettajien tehtävissä toimivien toimenkuvaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että toimenkuvassa yhteistyö vanhempien sekä muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien eri asiantuntijoiden kanssa nähdään keskeiseksi tehtäväksi. Lasten hyvinvoinnin ja oppimisvalmiuksien edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi on välttämätöntä, että ongelmat tunnistetaan ajoissa ja että tuen tarpeeseen vastataan oikea-aikaisesti.

Vaikka nyt ehdotettu päivähoitolain muutos vastaa vain osaan päivähoitolain uudistustarpeesta, on uudistus valiokunnan näkemyksen mukaan erittäin tarpeellinen päivähoidon laadun ja alueellisen tasa-arvon parantamiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että päivähoitolain uudistamista myös muilta osin, kuten muun muassa hallitusohjelmassa mainittujen päivähoidon ryhmäkokojen määrittelyn osalta, pikaisesti jatketaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Paula Risikko /kok
	Anneli Kiljunen /sd	Arto Seppälä /sd
	Marjaana Koskinen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Aila Paloniemi /kesk	Erkki Virtanen /vas
	Leena Rauhala /kd	Tuula Väättäin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE

Perustelut

Laki ja asetus lasten päivähoidosta tulivat voimaan vuonna 1973. Päivähoitolain voimaantulosta on siis yli 30 vuotta. Voimaantulon jälkeen päivähoidon tehtävä on huomattavasti laajentunut. Tehtävä on muuttunut työvoimapolitiittisesta myös perhe-, sosiaali-, varhaiskasvatus- ja koulutuspolitiittiseksi. Lasten päivähoitopalvelut ovat läheisessä yhteydessä myös ennalta ehkäisevän lastensuojelun kanssa. Päivähoidossa hoidetaan suuri määrä erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevia lapsia. Lasten päivähoidossa pyritään myös ennalta ehkäisemään ja korjaamaan oppimisvaikeuksia.

Voimassa olevassa päivähoitolaissa ei ole nykyaikaista näkemystä perheen ja päivähoidon yhteistyöstä eikä myöskään päivähoidon laadun arvioinnista. Lasten päivähoidosta annettu lain-

säädäntö ei nykyisessä muodossaan vastaa 2000-luvun kasvatuksellisia ja perhepoliittisia tarpeita ja tavoitteita. Päivähoitolain kokonaisuudistus on erittäin ajankohtainen ja pikaisesti tehtävä hanke.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hyväksytään yksi lausuma.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisin lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) kokonaisuudistuksen aikaansaamiseksi.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Raija Vahasalo /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok

Paula Risikko /kok
Leena Rauhala /kd